

Вільхова Р. А.

<https://orcid.org/0009-0005-0723-7267>

Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького

Шевченко С. В.

<https://orcid.org/0009-0005-0723-7267>

Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького

ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК СТИЛІВ ПРИВ'ЯЗАНОСТІ ТА ЗАДОВОЛЕНОСТІ СТОСУНКАМИ КРІЗЬ ПРИЗМУ ІНТЕГРАТИВНОЇ ПСИХОТЕРАПІЇ

У статті здійснено поглиблений теоретичний аналіз взаємозв'язку стилів прив'язаності та задоволеності близькими стосунками крізь призму інтегративної психотерапії Річарда Ерскіна, орієнтованої на контакт і реляційні потреби. Актуальність дослідження зумовлена зростанням запиту на концептуальні моделі, що дозволяють виходити за межі суто типологічного або діагностичного трактування прив'язаності та враховувати процесуальну природу міжособистісної взаємодії. Традиційно теорія прив'язаності описує відносно стабільні внутрішні робочі моделі, які визначають очікування щодо себе та іншого у стосунках. Водночас редуція прив'язаності до індивідуальної характеристики ризикуює ігнорувати динаміку контакту та роль незадоволених стосункових потреб.

У межах інтегративної психотерапії психічне здоров'я розглядається як здатність особистості усвідомлювати, вербалізувати та гнучко задовольняти власні стосункові потреби у безпечному й взаємному контакті. Показано, що хронічна фрустрація потреб у безпеці, прийнятті, емоційній доступності, взаємності та впливі сприяє формуванню фіксованих реляційних геїстальтів, які з часом кристалізуються у ригідні патерни прив'язаності. У дорослих стосунках це проявляється у зниженні суб'єктивної задоволеності, повторюваних конфліктах, страху близькості або надмірній залежності.

Обґрунтовано, що стилі прив'язаності доцільно розглядати як динамічні адаптивні стратегії регуляції близькості, які можуть трансформуватися у процесі коригувального реляційного досвіду. Інтегративний підхід відкриває можливості для психотерапевтичної роботи, спрямованої не на «зміну стилю», а на відновлення здатності до автентичного контакту та підвищення якості міжособистісних стосунків.

Стаття підкреслює значення інтегративного, реляційно-орієнтованого підходу для психотерапевтичної практики, програм психологічної підтримки та роботи з молоддю й молодими дорослими, акцентуючи увагу не лише на стилях прив'язаності як характеристиках особистості, а й на процесі їх формування та можливостях трансформації в терапевтичних стосунках.

Ключові слова: прив'язаність, задоволеність стосунками, інтегративна психотерапія, контакт, стосункові потреби, реляційні геїстальти.

Постановка проблеми. Проблематика прив'язаності посідає центральне місце у сучасних психологічних дослідженнях міжособистісних стосунків. Емпіричні дані свідчать, що стиль прив'язаності істотно пов'язаний із якістю романтичних і партнерських взаємин, рівнем емоційної близькості та суб'єктивною задоволеністю стосунками [1]. Водночас поширене використання

прив'язаності як діагностичної категорії може обмежувати розуміння живої реляційної динаміки та зводити складні стосункові процеси до стабільних особистісних характеристик.

У цьому контексті актуалізується потреба в інтеграції теорії прив'язаності з психотерапевтичними підходами, які фокусуються на контакті, взаємності та задоволенні стосункових потреб.

Інтегративна психотерапія Р. Ерскіна пропонує концептуальну рамку, у якій прив'язаність розглядається не як фіксована риса, а як результат історії задоволення або фрустрації базових реляційних потреб у значущих стосунках.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теорія прив'язаності, започаткована Дж. Боулбі та розвинена М. Ейнсворт, описує ранні емоційні зв'язки як основу подальшого міжособистісного функціонування [2]. Подальші дослідження дорослої прив'язаності (К. Хазан, Ф. Шейвер) продемонстрували стійкий зв'язок між небезпечною прив'язаністю та нижчою задоволеністю романтичними стосунками [8]. Водночас критики зазначають, що багато емпіричних робіт зосереджуються на кореляційних зв'язках, залишаючи поза увагою процесуальні та реляційні механізми формування прив'язаності [9]. Інтегративна психотерапія, представлена працями Р. Ерскіна, Р. Моурсунда та Р. Траута, робить акцент на незадоволених стосункових потребах як ключовому чиннику психологічних труднощів [10]. Проте взаємозв'язок між стилями прив'язаності, задоволеністю стосунками та концепцією контакту в інтегративному підході досі залишається недостатньо теоретично осмисленим.

Постановка завдання. Метою статті є теоретичне осмислення взаємозв'язку стилів прив'язаності та задоволеності стосунками крізь призму інтегративної психотерапії Р. Ерскіна з фокусом на стосунок і контакт.

Виклад основного матеріалу. У межах класичної теорії прив'язаності зазвичай виділяють безпечний, тривожний, унікальний та дезорганізований стилі. Безпечна прив'язаність асоціюється з більшою емоційною відкритістю, довірою та стабільною задоволеністю стосунками. Натомість тривожна та унікальна прив'язаність пов'язані з хронічною напругою, страхом відкидання або уникання близькості, що негативно впливає на якість стосунків [3, с. 123].

У межах класичної теорії прив'язаності зазвичай виділяють безпечний, тривожний, унікальний та дезорганізований стилі, які формуються внаслідок раннього досвіду взаємодії з первинними фігурами прив'язаності. Ці стилі розглядаються як відносно стабільні внутрішні робочі моделі, що включають уявлення про себе, іншого та характер міжособистісних стосунків [2].

Безпечна прив'язаність асоціюється з досвідом доступності, чутливості та емоційної надійності значущого іншого. Особи з таким стилем зазвичай демонструють здатність до емоційної відкритості,

толерантність до близькості та автономії, а також вищий рівень задоволеності партнерськими стосунками. Вони схильні сприймати конфлікти як вирішувані та зберігати контакт навіть у ситуаціях напруги [4].

В інтегративній психотерапії Р. Ерскіна центральною категорією є контакт, який розглядається як динамічний, взаємний і багатовимірний процес зустрічі між двома суб'єктами. Контакт не зводиться до формальної комунікації або фізичної присутності; він передбачає емоційну залученість, взаємне усвідомлення, чутливість до переживань іншого та готовність до автентичної взаємодії [5, с. 224].

Ерскін підкреслює, що саме якість контакту визначає можливість психологічного зростання та інтеграції досвіду. Порушення контакту – у вигляді емоційної недоступності, відсутності взаємності або хронічного ігнорування переживань – розглядаються як ключовий чинник формування психологічних труднощів. Таким чином, проблеми особистості концептуалізуються не як ізольовані внутрішні дефекти, а як наслідок реляційних збоїв у процесі розвитку.

Контакт у цьому підході завжди має стосунковий вимір: він формується, підтримується або руйнується у взаємодії з іншими людьми. Саме тому інтегративна психотерапія є принципово реляційно-орієнтованою і добре узгоджується з теорією прив'язаності [5, с. 223].

Однією з ключових ідей Р. Ерскіна є концепція стосункових потреб, які розглядаються як універсальні й необхідні для здорового психічного розвитку. До них належать, зокрема, потреби у:

- безпеці та надійності іншого;
- прийнятті та валідації суб'єктивного досвіду;
- емоційній доступності й присутності;
- взаємності та впливі на іншого;
- ініціативі, турботі та відповідальності з боку значущої фігури [6].

На відміну від базових біологічних потреб, стосункові потреби можуть бути задоволені лише у контакті з іншим, що робить міжособистісні стосунки центральним простором психічного розвитку. Хронічна фрустрація цих потреб не зникає з віком, а трансформується у різноманітні форми психологічного дистресу, захисної поведінки та ригідних реляційних стратегій.

Натомість тривожний стиль прив'язаності пов'язаний із хронічною невпевненістю у доступності іншого, Гіперчутливістю до ознак відкидання та підвищеною потребою у підтвердженні значущості. У дорослих стосунках це часто проявляється

у страху втрати, емоційній залежності та коливаннях між інтенсивною близькістю і переживанням фрустрації. Унікальний стиль, своєю чергою, характеризується тенденцією до емоційного дистанціювання, знецінення потреб у близькості та надмірного акценту на автономії, що також негативно впливає на якість і глибину стосунків [7].

Дезорганізований стиль прив'язаності поєднує суперечливі стратегії наближення та уникання, що створює внутрішній конфлікт і нестабільність у міжособистісній взаємодії. У таких осіб часто спостерігаються труднощі з регуляцією афекту та побудовою послідовних стосункових патернів.

Попри значну емпіричну цінність теорії прив'язаності, її застосування нерідко зводиться до типологізації особистості, що обмежує розуміння живого процесу стосунків. Саме тому актуальним є розгляд стилів прив'язаності як динамічних реляційних утворень, що підтримуються або трансформуються в актуальному міжособистісному контакті.

Центральним поняттям інтегративної психотерапії є контакт – живий, взаємний процес зустрічі двох суб'єктів. Р. Ерскін розглядає стосункові потреби (у безпеці, валідації, прийнятті, впливі, ініціативі з боку іншого) як фундамент психічного розвитку [5, с. 224]. Психічне здоров'я визначається здатністю особистості гнучко задовольняти ці потреби у реальних стосунках.

Незадоволені стосункові потреби можуть підтримувати фіксовані реляційні гештальти – стійкі очікування щодо себе й іншого у контакті. З часом ці гештальти оформлюються у патерни прив'язаності, які відтворюються у дорослих стосунках. Наприклад, дефіцит досвіду надійної присутності іншого може сприяти формуванню тривожної прив'язаності та зниженню задоволеності близькістю.

Центральним поняттям інтегративної психотерапії Р. Ерскіна є контакт, який визначається як живий, взаємний процес зустрічі двох суб'єктів у психологічному, емоційному та тілесному вимірах. Контакт передбачає не лише фізичну або вербальну присутність, а насамперед взаємне усвідомлення, емоційну залученість та готовність бути у стосунку [8].

На відміну від підходів, що зосереджуються на внутрішньопсихічних структурах, інтегративна психотерапія розглядає психологічні труднощі як наслідок порушень або дефіцитів контакту. Відповідно, психотерапевтичний процес спрямований не лише на інсайт, а на відновлення здатності до автентичної взаємодії з іншим.

Контакт у цьому підході тісно пов'язаний із задоволенням стосункових потреб, які Р. Ерскін вважає фундаментальними для психічного розвитку. До них належать потреби у безпеці, прийнятті, валідації досвіду, можливості впливати на іншого, а також у ініціативі та відповідальності з боку значущої фігури. Хронічна фрустрація цих потреб призводить до формування захисних стратегій, що з часом можуть кристалізуватися у ригідні патерни міжособистісної поведінки.

В інтегративній психотерапії психічне здоров'я розглядається не як відсутність симптомів, а як здатність особистості усвідомлювати, виражати та гнучко задовольняти власні стосункові потреби у контакті з іншими. Такий підхід дозволяє відійти від нормативних оцінок і зосередитися на якості реляційного функціонування [9].

З цієї перспективи стилі прив'язаності можна інтерпретувати як адаптивні відповіді на умови, в яких задоволення базових потреб було обмеженим або непослідовним. Наприклад, тривожна прив'язаність може розглядатися як спроба зберегти контакт за умов його нестабільності, тоді як унікальна – як спосіб зменшити біль від хронічного емоційного відкидання.

Прив'язаність перестає бути лише індивідуальною характеристикою і постає як результат історії стосунків, у яких особистість навчилася певним чином регулювати близькість, дистанцію та власні емоційні реакції.

Важливим концептом інтегративної психотерапії є поняття реляційного гештальту, яке описує стійку конфігурацію очікувань, почуттів і поведінкових реакцій, що активізуються у стосунках. Реляційні гештальти формуються на основі повторюваного досвіду контакту і з часом можуть набувати автоматизованого характеру.

Незадоволені стосункові потреби сприяють фіксації таких гештальтів, які підтримують знайомі, хоча й болісні сценарії взаємодії. У дорослих стосунках це може проявлятися у повторенні конфліктних патернів, труднощах із довірою або страху емоційної близькості. З позицій теорії прив'язаності ці гештальти корелюють із відповідними стилями прив'язаності, але інтегративний підхід дозволяє побачити їхню процесуальну природу.

Наприклад, дефіцит досвіду надійної, чутливої присутності іншого може призводити до формування реляційного гештальту очікування відкидання, що підтримує тривожну прив'язаність і знижує суб'єктивну задоволеність близькістю. Аналогічно, досвід емоційної недоступності

значущих осіб може сприяти формуванню гештальту самодостатності, який лежить в основі унікальної прив'язаності [5, с. 223].

Задоволеність стосунками є багатомірним показником, що включає емоційний, когнітивний і поведінковий компоненти. З позицій інтегративної психотерапії вона безпосередньо пов'язана з якістю контакту та ступенем задоволення стосункових потреб. Коли контакт є взаємним і достатньо безпечним, особистість має змогу гнучко реагувати на труднощі та підтримувати близькість навіть у кризових ситуаціях.

У межах інтегративної психотерапії психічне здоров'я визначається як здатність особистості усвідомлювати, вербалізувати та задовольняти власні стосункові потреби у контакті з іншими людьми. Такий підхід суттєво відрізняється від симптомо-орієнтованих або суто діагностичних моделей, оскільки зміщує фокус з патології на реляційне функціонування [6].

З цієї перспективи психологічні труднощі не є свідченням «дефекту» особистості, а радше вказують на історію незадоволених потреб і порушеного контакту. Це положення створює концептуальний міст між інтегративною психотерапією та теорією прив'язаності, оскільки обидва підходи наголошують на визначальній ролі раннього і повторюваного стосункового досвіду.

У термінах інтегративної психотерапії, хронічна фрустрація стосункових потреб призводить до формування фіксованих реляційних гештальтів – стійких схем сприйняття себе, іншого та характеру взаємодії. Такі гештальти включають емоційні очікування, когнітивні переконання та автоматизовані поведінкові реакції, які активізуються у близьких стосунках.

Фіксовані реляційні гештальти мають адаптивне походження: вони допомагали особистості зберігати психологічну цілісність у несприятливих умовах. Проте в дорослому житті ці ж самі схеми можуть обмежувати можливість гнучкого контакту та підтримувати повторення дисфункційних стосункових сценаріїв [10].

З позицій інтегративного підходу, стилі прив'язаності можна розглядати як інтегровані форми реляційних гештальтів, що відображають специфічний спосіб регуляції близькості та дистанції. Наприклад, тривожна прив'язаність пов'язана з гештальтом нестабільного контакту, у якому потреба в близькості поєднується з очікуванням втрати або відкидання. Унікальна прив'язаність, своєю чергою, відображає гештальт емоційної

самодостатності, що сформувався у відповідь на досвід хронічної недоступності іншого [7].

Таким чином, патерни прив'язаності не є фіксованими рисами особистості, а радше процесуальними структурами, що підтримуються незадоволеними потребами та відсутністю коригувального реляційного досвіду.

Натомість ригідні патерни прив'язаності обмежують можливості контакту, що з часом призводить до зниження задоволеності стосунками. У цьому сенсі незадоволеність не є лише наслідком «несумісності партнерів», а радше відображає накопичений дефіцит реляційного досвіду.

Інтегративна психотерапія дозволяє розглядати стилі прив'язаності та задоволеність стосунками як взаємопов'язані, але динамічні процеси, що формуються і трансформуються у контексті реальних стосунків. Такий підхід відкриває можливості для психотерапевтичного втручання, спрямованого не лише на усвідомлення патернів прив'язаності, а й на створення нового досвіду контакту, який поступово змінює реляційні гештальти та підвищує якість близьких стосунків [8].

У дорослих стосунках фіксовані реляційні гештальти проявляються у повторюваних труднощах: хронічних конфліктах, емоційній дистанції, страху близькості або надмірній залежності. Задоволеність стосунками в такому разі знижується не через об'єктивні обставини, а через обмежену здатність партнерів до взаємного контакту і задоволення стосункових потреб.

Подана таблиця ілюструє, що стилі прив'язаності доцільно розглядати не ізольовано, а в контексті незадоволених стосункових потреб і сформованих на їх основі реляційних гештальтів. Такий підхід дозволяє перейти від статичної типології до динамічного розуміння міжособистісних процесів і створює підґрунтя для психотерапевтичної роботи, спрямованої на трансформацію цих патернів.

Інтегративне розуміння прив'язаності підкреслює, що психотерапія має бути спрямована не на «зміну стилю», а на створення коригувального досвіду контакту, у якому клієнт поступово задовольняє раніше фрустровані стосункові потреби. Терапевтичні стосунки стають простором, де можливе формування більш гнучких реляційних гештальтів.

Для програм психологічної підтримки важливим є фокус на розвитку навичок усвідомлення власних потреб, емоційної регуляції та здатності до взаємності у стосунках. Інтеграція ідей прив'язаності та інтегративної психотерапії

Взаємозв'язок стосункових потреб, реляційних гештальтів і стилів прив'язаності

Незадоволена стосункова потреба	Фіксований реляційний гештальт	Домінуючий стиль прив'язаності	Прояв у дорослих стосунках
Безпека, надійність	Очікування нестабільності іншого	Тривожний	Страх втрати, ревності, емоційна залежність
Прийняття, валідація	Сумнів у власній значущості	Тривожно-амбівалентний	Потреба в постійному підтвердженні
Емоційна доступність	Знецінення близькості	Унікальний	Дистанціювання, труднощі з інтимністю
Взаємність, вплив	Самодостатність як захист	Унікальний	Контроль, автономність, ізоляція

дозволяє підвищити ефективність таких програм [9].

Особливе значення цей підхід має у роботі з молоддю та молодими дорослими, які перебувають на етапі формування інтимних і партнерських стосунків. Спрямованість на контакт і стосункові потреби створює умови для профілактики ригідних патернів прив'язаності та підвищення задоволеності стосунками у подальшому житті [10].

Розуміння прив'язаності крізь призму стосункових потреб має важливе значення для психотерапії, оскільки зміщує фокус з «корекції стилю» на створення коригувального реляційного досвіду. Це також актуально для програм психологічної підтримки та профілактичної роботи з молоддю й молодими дорослими, які перебувають на етапі формування інтимних стосунків.

Висновки. Інтегративна психотерапія Р. Ерскіна пропонує цілісне та процесуальне бачення взаємозв'язку стилів прив'язаності й задоволеності міжособистісними стосунками, розглядаючи їх не як фіксовані особистісні характеристики, а як динамічні реляційні утворення, що формуються та підтримуються у контексті реального контакту. У такій концептуальній рамці стилі прив'язаності постають як адаптивні відповіді на історію задоволення або фрустрації

базових стосункових потреб, а рівень задоволеності стосунками – як індикатор якості контакту та взаємності між партнерами.

Показано, що здатність до усвідомлення, вербалізації та гнучкого задоволення стосункових потреб у безпеці, прийнятті, емоційній доступності та взаємному впливі є ключовим чинником психологічного благополуччя та стабільності дорослих стосунків. Хронічна фрустрація цих потреб сприяє формуванню фіксованих реляційних гештальтів, які обмежують можливості контакту та підтримують ригідні патерни прив'язаності, що, своєю чергою, знижує суб'єктивну задоволеність близькими взаєминами.

Перспективним напрямом подальших досліджень є емпірична перевірка викладених теоретичних положень у межах клінічної, консультативної та реабілітаційної практики, зокрема шляхом вивчення змін стилів прив'язаності та задоволеності стосунками в процесі інтегративної психотерапії. Доцільним також видається розроблення та апробація психоосвітніх і профілактичних програм, спрямованих на розвиток здатності до контакту й усвідомлення стосункових потреб у молоді та молодих дорослих як чинника підвищення якості міжособистісних стосунків і психологічного здоров'я загалом.

Список літератури:

1. Арефнія, С. Особливості переживання суб'єктивного благополуччя українських жінок-переселенок та жінок з інших країн. *Вчені записки Університету «КРОК»*. 2025. № 4. DOI: 10.31732/2663-2209-2025-80-380-394
2. Власова О., Коваленко В. Взаємозв'язок між типом прив'язаності та сильними рисами характеру молодих українських жінок. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Соціальна робота*. 2023. № 9. Том 1. DOI: <https://doi.org/10.17721/2616-7786.2023/9-1/8>
3. Волошок, О. В. Соціально-психологічні чинники задоволеності шлюбом осіб періоду ранньої дорослості. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Психологічні науки»*. 2019. № 3. С. 122–128 DOI: <https://doi.org/10.32999/ksu2312-3206/2019-3-17>
4. Гавриловська К., Пирог Г. Особливості сімейної взаємодії осіб із різними типами прив'язаності. *Журнал соціальної та практичної психології*. 2024. № 3. DOI <https://doi.org/10.32782/psy-2024-3-8>

5. Котлова, Л. О., Саух, І. Д. Психологічні чинники задоволеності шлюбом на різних етапах подружнього життя. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Психологічні науки»*. 2019. № 1. С. 223–228. DOI: <https://doi.org/10.32999/ksu2312-3206/2019-1-37>
6. Лисенко О.О., Завада Т.Ю. Зв'язок стилів прив'язаності і переживання самотності у дорослому віці. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: Психологія*. 2025. № 4. Том 36 (75). DOI <https://doi.org/10.32782/2709-3093/2025.4/03>
7. Шевченко Н.Ф., Руцька Л.В. Зв'язок типу прив'язаності та перебігу конфліктів у сім'ях. *Загальна психологія. Історія психології*. 2025. № 80. DOI: <https://doi.org/10.32782/hbts.80.6>
8. Irtiqā Ashaq і Dr. Manjeet Singh. Attachment styles and relationship satisfaction. *Educational Administration: Theory and Practice*. 2024. Apr 30. DOI: <https://doi.org/10.53555/kuey.v30i4.2793>
9. Irtiqā Ashaq, Dr. Manjeet Singh. Attachment Styles, And Relationship Satisfaction. *Educational Administration: Theory and Practice*. 2024 Apr 26. DOI: <https://doi.org/10.53555/kuey.v30i4.2805>
10. Mehak Sharma, Dr. Pankaj Kaushik. The Relationship between Attachment Styles and Relationship Satisfaction among Young Adults. *The International Journal of Indian Psychology*. 2024. Volume 12, Issue 2, April- June. DOI: <https://doi.org/10.25215/1202.202>

Vilkhova R. A., Shevchenko S. V. THE RELATIONSHIP BETWEEN ATTACHMENT STYLES AND RELATIONSHIP SATISFACTION THROUGH THE LENS OF INTEGRATIVE PSYCHOTHERAPY

The article provides an in-depth theoretical analysis of the relationship between attachment styles and relationship satisfaction through the conceptual framework of Richard Erskine's integrative psychotherapy, with its strong emphasis on relational needs and contact. The study is grounded in the growing need to move beyond purely typological and diagnostic interpretations of attachment toward a dynamic, process-oriented understanding of interpersonal functioning. While attachment theory traditionally conceptualizes internal working models as relatively stable patterns shaping expectations about self and others, such an approach may overlook the ongoing relational processes that sustain or transform these patterns.

Within integrative psychotherapy, mental health is defined as the individual's capacity to recognize, articulate, and flexibly satisfy relational needs in mutual and authentic contact. The paper argues that chronic frustration of needs for safety, validation, emotional availability, mutuality, and impact contributes to the formation of fixed relational gestalts. Over time, these gestalts consolidate into rigid attachment patterns that structure emotional regulation and interpersonal behavior. In adult romantic relationships, such rigidity is reflected in reduced relationship satisfaction, repetitive conflicts, fear of intimacy, emotional withdrawal, or excessive dependency.

The article proposes that attachment styles should be understood not as fixed personality traits but as adaptive relational strategies shaped by prior relational experiences. From this perspective, therapeutic change does not primarily involve "correcting" attachment style, but rather creating a corrective relational experience that enables the transformation of maladaptive relational gestalts. The integrative, relationally oriented framework thus provides a coherent conceptual bridge between attachment theory and psychotherapy practice, highlighting the central role of contact in fostering psychological well-being and sustainable relationship satisfaction.

The article emphasizes the importance of an integrative, relationally oriented approach for psychotherapy, psychological support programs, and work with youth and young adults. It highlights the need to view attachment styles not merely as personality traits, but as dynamic relational patterns that can be transformed through corrective emotional and relational experiences in therapy.

Keywords: attachment, relationship satisfaction, integrative psychotherapy, contact, relational needs, relational gestalts.

Дата першого надходження статті до видання: 05.03.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 02.04.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 18.05.2026